

قدرتمندان در طول تاریخ از روش های گوناگونی به منظور تحمیل اراده خود بهره برده اند که یکی از این ابزارها کاهش و تخریب روحی ملت های هدف ، از طرق مختلف است. جنگ روانی ، با هدف قرار دادن اندیشه یا بینش ، عقل و در نهایت اراده مخاطبان و نوع رفتار آنها در زمره خطرناک ترین ابزارها قرار دارد. جنگ روانی در عصر حاضر ، با توجه به انقلاب ارتباطات و گسترش روزافزون وسایل ارتباط جمعی حربه ای است که به کمک آن برخی قدرت ها با مردم کشورهای هدف ارتباط برقرار کرده و بر افکار و تمایلات ، نگرش ها و رفتارهای آنها تأثیر می گذارند. جمهوری اسلامی ایران نیز از بدو تأسیس ، پیوسته آماج جنگ روانی قدرت های استکباری بوده و هست؛ از این رو بررسی و شناخت عوامل روانی و چگونگی شکل گیری و محتوای آن در حال حاضر ضروری به نظر می رسد. در این مقاله به بررسی مفهوم جنگ روانی ، تاریخچه ، اهداف و انواع آن و شیوه ها و راهکارهای مقابله با آن می پردازیم.

بررسی ابعاد مختلف عملیات روانی آمریکا

جنگ بزرگ بدون شلیک

محمد وفا

وسایل اقتصادی».

ژنرال مارک کلارک از فرماندهای آمریکایی نیز معتقد است: «جنگ روانی شامل هر عملی می شود که دشمن را وادار به خارج ساختن افراد و تجهیزات خود از عرصه فعالیت در جبهه کند و او را مجبور سازد تا افراد سلاح خود را برای آمادگی جهت مقابله با حمله ای که صورت نخواهد گرفت، در گیر کند.

البته انگلیسی ها عبارت «جنگ سیاسی» را برمی گزینند. رابرت بروس لاکهارت، مدیر کل کمیته اجرایی جنگ سیاسی بریتانیا در جنگ دوم جهانی

بهره برداری صحیح و طراحی شده از تبلیغات و دیگر اقدام هایی که هدف اصلی آن نفوذ در عقاید، احساسات ، عواطف ، تمایلات و رفتار مخاطبان (افراد دشمن ، بیطرف و هم پیمان) و تأثیرگذاری بر آنان برای دستیابی به اهداف و مقاصد ملی باشد».

نیروی دریایی آمریکا نیز در یکی از جزوات آموزشی خود جنگ روانی را بدین شرح تعریف کرده است: «وظیفه عمده جنگ روانی ، تحمیل اراده ما بر اراده دشمن به منظور حاکم شدن بر اعمال آنان است از راه هایی غیر از راه های نظامی و وسایلی غیر از

اصطلاح جنگ روانی در جریان جنگ جهانی دوم و پس از آن در آمریکا رواج یافت. ارتش آمریکا در مارس ۱۹۵۵ در آیین نامه رزمی خود، چنین تعریفی از جنگ روانی ارائه کرد: «جنگ روانی ، استفاده دقیق و طراحی شده از تبلیغات و دیگر اعمالی است که منظور اصلی آن تأثیرگذاری بر عقاید ، احساسات ، تمایلات و رفتار دشمن ، گروه بی طرف و یا گروه های دوست به نحوی که پشتیبانی برای برآوردن اهداف و مقاصد ملی باشد». اما تعریف جامع تر از جنگ روانی بدین شرح است: «جنگ روانی عبارت است از فرآیند

